

тив. Завдяки чіткій організації навчального процесу, раціональному чергуванню різних видів діяльності та керуванню увагою студентів, а також створенню позитивної мотивації навчання і повного включення студентів в активну діяльність можна досягти стійкої працездатності, запобігти втраті інтересу, що має належним чином сприяти формуванню важливих складових професійної компетентності майбутніх фахівців економіки як для внутрішньої, так і для зовнішньої професійної діяльності.

✓ **Т. В. Копитько**, ст. викл.,

В. А. Лобанова, ст. викл.,

А. М. Жулківська, викладач кафедри
іноземних мов факультету маркетингу

ФОРМУВАННЯ ЗВОРОТНЬОГО ЗВ'ЯЗКУ ПРИ ПЕРЕВІРЦІ ПИСЬМОВИХ ТВОРЧИХ РОБІТ

Існують різні підходи до оцінки письмових студентських робіт. Зараз мова не йде про роботи, які передбачають саме універсальний підхід до перевірки і оцінки: тестові (на підстановку) завдання, диктанти, тести на перевірку засвоєння певної граматичної структури. Проте, курс граматики і, більше того, практики мови містить завдання творчого характеру, починаючи з короткого переказу прочитаного/почутого (summary) до твору чи есе. Під час перевірки таких робіт викладач стоїть перед проблемою: Як реагувати на помилки, що не пов'язані зі змістом? Помилки якого типу треба відмічати? Який спосіб реакції викладача на помилку є найбільш ефективним? І, нарешті, в чому полягає роль роботи над помилками, тобто зворотнього зв'язку, при навчанні творчого письма?

У творчих роботах значна увага приділяється розвитку і розкриттю основної ідеї, причому нерідко мовна точність (а саме граматичні засоби) відсуваються на другий план. Одним із аргументів на захист такого навмисного «ігнорування» помилок є переконання в тому, що кількість виправлених помилок, особливо на початкових курсах, може збентежити студента і придушити його творчий потенціал. Проте, як свідчить практика, розвиток навичок творчого письма, а саме глибина змісту, вміння розкрити тему, більш високий рівень володіння лексичним запасом і т. п., не спричиняє автоматичного удосконалення мовних навичок, і граматичні, лексичні і так звані технічні (правопис, пунктуація) помилки «кочують» з роботи в роботу. З іншого боку, досвід роботи підтверджує, що добре продумана та обґрунтована робота

над помилками не лише високо цінується студентами, але й має велике значення як для розвитку навичок творчого письма, так і для удосконалення мовних навичок цілому.

Ще одним важливим моментом систематичної та продуманої роботи викладача над помилками є розвиток у студентів навичок самостійного редагування робіт внаслідок «упізнавання» своїх помилок. Завдання викладача — допомогти студентам оволодіти певною системою самоконтролю і редагування.

Деякі викладачі рекомендують вести спеціальний зошит, в якому студенти виконують роботу над помилками. Система роботи над помилками може бути досить різноманітною та індивідуальною.

Так, наприклад Дана Р. Феппіс у своїй книзі «Treatment of error in second language student writing» наводить таку таблицю виправлення помилок:

Error type	
Verb tense or form	vt, vf,
Noun endings	ne
Articles / determiners	art
Word choice or form	wc, wf
Sentence structure: missing or unnecessary words, word order	ss, wo
Sentence structure: fragments, run-ons, comma splices	ro, frag
Spelling	sp
Mechanics: punctuation or capitalization	punc

Other error types	
subject-verb agreement	sv
pronoun	pr
idiom	id
plural	pl
informal	inf

Перевіряючи письмові творчі роботи студентів, викладач лише підкреслює помилки, помічаючи їх наведеними у таблиці символами. Завдання ж самих студентів полягає у тому, щоб проаналізувати помилки, виправити їх та записати в зошит з роботи над помилками. Після цього викладач перевіряє вже саму роботу над помилками, виконану студентами.

Головне — робота над помилками не обривається на етапі ідентифікації. Всі помилки, допущені студентом, повинні бути не лише ретельно опрацьовані, але й відстежуватись у подальшому. Інакше кажучи, повинна проводитись продумана послідовна робота з попередження помилок.

Л. В. Корват, ст. викл. кафедри педагогіки і психології

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ У ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Індивідуально-консультативна робота (ІКР) зі студентами у процесі викладання курсу «Психологія діяльності та навчальний менеджмент» займає 10 % загального навчального часу, тому визначення змісту цього виду роботи є важливим для удосконалення усієї навчальної діяльності відповідно до міжнародних стандартів освіти. Суть індивідуально-консультативної роботи, яка закладена у її назві, полягає у реалізації індивідуального підходу у спільній діяльності викладача зі студентами при наданні їм консультацій (лат. «consultatio» — порада) щодо процесу навчальної діяльності.

Для визначення шляхів удосконалення ІКР необхідно визначити, які основні проблеми можуть виникати у процесі реалізації цього напрямку навчальної діяльності. Відомо, що у зарубіжних вищих закладах освіти ІКР посідає значне місце у навчальному процесі як студентів, так і викладачів, що пов'язано, перш за все, зі значною часткою самостійної навчальної роботи студентів. Отже, можна констатувати, що ІКР тісно пов'язана з організацією, реалізацією та контролем самостійної роботи студентів, на яку відведено 50 % навчального часу. Саме через ІКР студенти можуть отримати орієнтири, у який спосіб необхідно організовувати свою самостійну роботу.

Вчитися самостійно — це складно. Щоб долати труднощі та щоб навчання було ефективним, студенти потребують допомоги. Людям властиво прямувати до певного результату найкоротшим шляхом, з найменшою затратою сил та часу. Це можна спостерігати і в роботі студентів, які керуються принципом «якомога швидше та легше». Студентом керує така думка: потрібно встигнути багато, тому тут не до прискіпливого та вдумливого відношення. Тому, на жаль, студенти не відносяться до самостійної роботи як до основного способу здобуття знань, а скоріш як до